

Yumurtanızı Nasıl Seversiniz?

Anlaşılan fotoğraftaki saksagan, yumurtasını sert kabuklu seviyor. Tıpkı bizim marketten aldığımız yumurtalar gibi. Peki, ya diğer hayvanlar yumurtalarını nasıl seviyorlar? Yumurta, tüm hayvanlar için iyi bir besin kaynağı. Elbette tüm yumurtalar bizim bildiğimiz tavuk yumurtası gibi değil. Farklı biçimlerde yumurtalar da var. Bunları, kabuk biçimlerine göre üç gruba ayırabiliriz: Yumuşak, derimsi ve sert kabuklular. Pek çok hayvan, farklı biçimlerdeki bu yumurtalarla besleniyorlar. Bazı hayvanlar, yumurtalara ulaşmak ve onları yiyebilmek için ilginç yöntemler geliştirmişler. Onların bu davranışlarını izlemek çok heyecan verici. Hayvanların bu ilginç davranışlarına bir göz atmaya ne dersiniz?

Düzinelerce Yumurta

Bazı kanatlı böcekler yüzlerce yumurtayı aynı anda yumurtlarlar. İşte bu, fotoğraftaki kızböceği için enfes bir ziyafet anlamına gelir. Tıpkı, koca bir tabak dolusu patates cipsine yumulmamız gibi, kızböceği de bu yumurtalara yumulur. Böcekler, başka böceklerin yumurtalarını da yerler. Örümcekler de başka örümceklerin yumurtalarıyla beslenirler. Fotoğraftaki sıçrayan örümcek, başka bir örümceğin yumurtalarını yiyor.

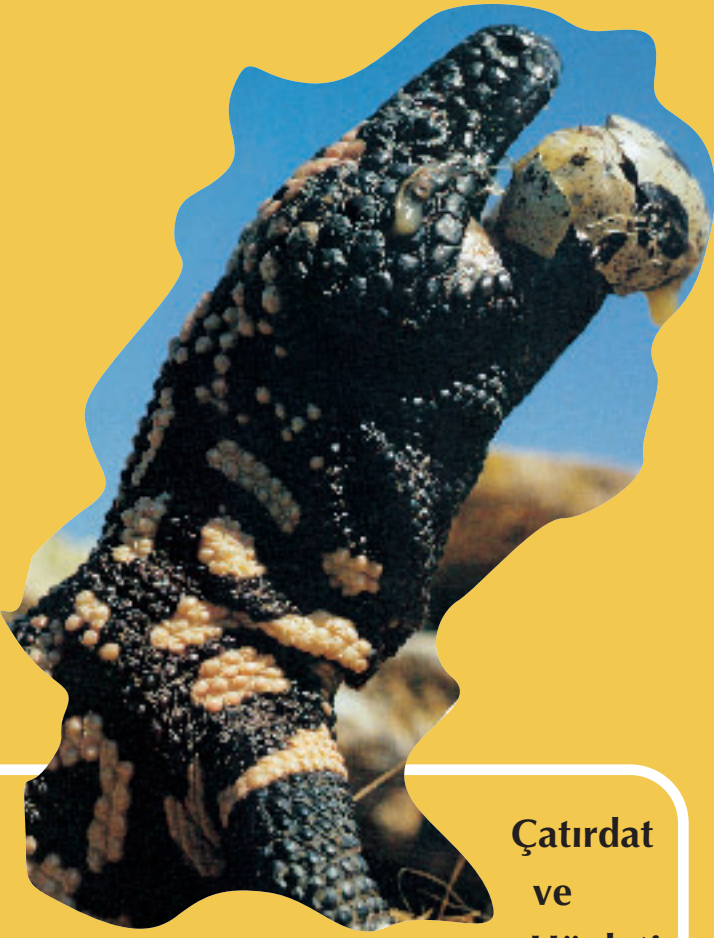
Derimsi Kabuklular

Pek çok sürüngen, derimsi kabukları olan yumurtalar yumurtlar. Keskin dişleri ve kısıkaçları olan büyük hayvanlar, bu kabukları yırtabilir. Bu yumurtaları yemek diğer hayvanlar için biraz daha güçtür. Ancak, bu durum onları durdurmaya yetmez. Bazı böcekler çenelerinin yardımıyla kabuğu yırtmayı başarırlar. Salyangozlar, bunun için pürüzlü ve törpü benzeri dillerini kullanırlar. Bazı yılan türleriyse, yumurta kabuğunu çenelerinin arka kısmındaki bir çift keskin makaslı yapıyla parçalarlar.

Yumuşak Kabuklular

Kurbağa yumurtaları jölemsi ve yuvarek bir kütleyle çevrilidir. Bu, onları ılık ve mikroplara karşı güvende tutar. Fakat çoğu zaman yem olmaktan koruyamaz. Pek çok kurbağa ve karakurbağası, yumurtalarını bir su birikintisine kümeler halinde bırakır. Burada, onları midelerine indirmek için bekleyen pek çok hayvan bulunur. Bazı ağaç kurbağalarıysa, yumurtalarını ağaç dallarına ya da yapraklarına bırakırlar. Bu, yumurtaların diğer hayvanlardan korumasını sağlar. Ancak, yumurtalar burada da tümüyle güvende sayılmaz. Bu kez de yılanlar bu leziz yumurtaları midelerine indirmek için fırsat kollarlar.

Çatırdat ve Hüplet!

Bu kertenkele türünün, geniş çenesi ve keskin dişleri var. Pek çok küçük kuş yumurtasını yutabilir ve çoğu büyük yumurtayı da ezebilir. Peki ya sonra? Kabuğu ezdikten sonra yumurtanın akını ve sarısını yutar ve sonra da kabuğu dışarı tükürür.

Çok Şaşıracaksınız!

Pek çok kuş türü, yumurtaları keskin gagalarıyla delerek açıyorlar. Fakat devekuşu yumurtası gagayla açmak için çok sert. Fotoğraftaki küçük akbaba bunun için ilginç bir yol bulmuş. Önce yerden bir kaya parçası buluyor. Sonra kaya parçasını gagasıyla kaldırıp yumurtanın üstüne bırakıyor. Zamanının yarısından fazlası taşı yumurtaya denk getirmeye çalışmakla geçiyor. Her ne kadar bu iş onun için biraz zahmetli olsa da, taşı yumurtaya denk getirdiğinde kendine bir ziyefet çekiyor. Taşla yumurtayı çatlattıktan sonra, gagasıyla deliği genişletiyor ve içindekileri yiyor.

Güçlü Çeneler

Çoğu memeli hayvan, bir devekuşu yumurtasını kırmak için gereken güce sahip değil. Ancak, kahverengi sırtlan, süper güçlü çenelere sahip. Makas gibi keskin dişlerini kullanarak yumurtayı çatlatabiliyor. Daha sonra, kabuğu parçalıyor ve içindekileri yalayarak yiyor. Bu, aç bir memeli hayvan için çok iyi bir öğün.

Bunları Biliyor muydunuz?

- Bir Afrika yumurtacı yılanının başi sizin baş parmağınızdan daha büyük değıil. Fakat bu yılan, bu genişliğıin 4 katı büyüklüğündeki bir yumurtayı yutabiliyor. Bunu, sizin tek seferde bir karpuzu yutmanıza benzetebiliriz.
- Pek çok yılan, hem kuş hem de kertenkele yumurtalarını yer. Bunun için ağızlarını kocaman açmaları gerekiyor. Fakat, buna karşın yılanlar yumurtayı yutarken aynı zamanda soluk almayı da sürdürüyorlar.
- Yumurtaları inceleyen bilim dalına "öoloji" deniyor.
- Bir kuşun yumurta yapması ve yumurtlaması tam 1 gün sürüyor.
- Çoğu insan tavuk yumurtası yer. Fakat bazı insanlar, ördek, bıldırcın, devekuşu, balık, kertenkele, kaplumbağa, yengeç, karınca ya da yılan yumurtası da yer.

bağa, yengeç, karınca ya da yılan yumurtası da yer.

• Kuş yumurtalarının hepsi tavuk yumurtasına benzemez. Örneğın, büyük boynuzlu baykuşun yumurtası neredeyse yusuvarlaktır. Bazı hayvanların yumurtalarıysa, uzun ve puanlı olur.

• Bazı böceklerin yumurtaları o kadar küçük olur ki, yalnızca "bu cümlemin sonundaki nokta büyüklüğündedir.

• Devede, en büyük yumurtaya sahiptir. Bu yumurta 15 – 17,5 cm uzunluğunda ve 1,3 kg ağırlığında olur.

• Bir zamanlar Madagaskar Adası'nda yaşayan so-yu tükenmiş fil kuşunun yumurtasının, devekuşu yumurtasından 7 kat daha büyük olduğunu biliyor muydunuz? Ağırlığı da bilindik herhangi bir dinozorun yumurtasından daha fazla: yaklaşık 9 kg ağırlığında.

• Arı yiyen sinekkuşu dünyanın en küçük kuş yumurtasını yumurtluyor.

1

2

3

O Ne Büyük Ağız!

Afrika yumurtacı yılanı iş üzerinde. Karnını doyurmak için sessizce bir kuş yuvasına yaklaşıyor. Ağızını kocaman açıyor ve yumurtayı yutmaya başlıyor (1).

Yılan yumurtayı yavaş yavaş yuttukça derisi giderek daha çok geriliyor. Yumurta boğazından geçtiğinde (2), yılanın omurgasındaki (bel kemiği) keskin makaslı bölgede duruyor. Makaslı bölge yumurta kabuğunda delik açıyor ve kaslar da delinmiş yumurtayı eziyor. Yılan, daha sonra yumurtanın akını ve sarısını yiyor. Geriye kalan kabuklarını da dışarı atıyor (3).

Banu Binbaşaran Tüysüzoğlu

Çeviri: Crump, M., "How Do You Like Your Eggs?", Ranger Rick, Nisan 2005